

59
DA

FACTS

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

ISSN 1681-2093

Begrænsning af risici ved støj på arbejdspladsen

Hver eneste dag udsættes millioner af europæiske arbejdstagere for støj på arbejdspladsen samt for de risici, som dette indebærer. I forbindelse med den europæiske arbejdsmiljøuge i 2005 har Arbejdsmiljøagenturet udarbejdet en rapport, som ser nærmere på, hvordan EU-direktiverne og de supplerende standarder sikrer, at de risici, som arbejdstagere udsættes for som følge af støj, begrænses for at nedbringe de høje personlige, sociale og økonomiske omkostninger ved dårligt helbred og ulykker som følge af støjeksponering.

Den europæiske politik for støj på arbejdspladsen

»Rammedirektivet«⁽¹⁾ og andre arbejdspladsrelaterede direktiver, f.eks. om støj⁽²⁾, personlige værnemidler⁽³⁾ og gravide arbejdstagere⁽⁴⁾, indeholder bestemmelser om, hvordan alle de risici (ikke kun risikoen for høretab forårsaget af støj), som arbejdstagere udsættes for som følge af støj, kan begrænses. Rammedirektivet fastsætter de generelle forebyggelsesprincipper, mens der er fastsat nærmere detaljer i de mere specifikke direktiver, hvoraf støjdirektivet fra 2003 er det vigtigste med hensyn til støj.

De generelle forebyggelsesprincipper

- forhindring af risici
- evaluering af risici, som ikke kan forhindres
- bekæmpelse af risici ved kilden
- tilpasning af arbejdet til mennesket
- hensyntagen til den tekniske udvikling
- udskiftning af det, der er farligt, med noget, der er ufarligt eller mindre farligt
- planlægning af forebyggelsen for at gøre den til en sammenhængende helhed
- vedtagelse af foranstaltninger til kollektiv beskyttelse frem for foranstaltninger til individuel beskyttelse
- hensigtsmæssig instruktion af arbejdstagerne.

Arbejdsgiverne skal reducere risici ved kilden og eliminere eller begrænse støjrisici til et minimum på baggrund af den tekniske udvikling og de eksisterende forebyggende foranstaltninger. Der bør ikke gøres brug af personligt høreværn, som f.eks. ørepropper, hvis

(1) Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet.
(2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/10/EF af 6. februar 2003 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (støj). Dette direktiv erstatter støjdirektivet fra 1986.
(3) Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værnemidler under arbejdet.
(4) Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere, som er gravide, som lige har født, eller som ammer.
(5) Casestudie fra Health and Safety Executive 'Sound solutions' (<http://www.hse.gov.uk/noise/soundsolutions/index.htm>).

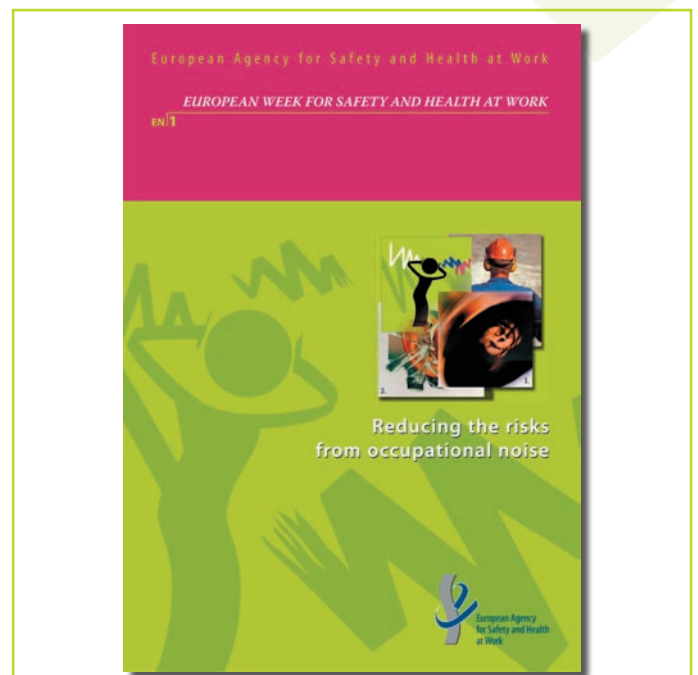
der findes bedre muligheder for at fjerne eller reducere risikoen (f.eks. ved at træffe foranstaltninger i forbindelse med støjekilden).

Støjdirektivet fra 2003 identificerer de faktorer, der skal tages hensyn til ved bekæmpelse af støjrisici:

- arbejdsmetoder, der medfører lavere eksponering for støj
- valg af arbejdsudstyr med det lavest mulige støjniveau
- arbejdsstedernes og arbejdspladsernes udformning og indretning
- information til og instruktion og træning af arbejdstagere
- teknisk støjreduktion
- programmer for vedligeholdelse af arbejdsudstyr, arbejdssteder og arbejdspladssystemer
- støjreduktion gennem en bedre arbejdstilrettelæggelse
- begrænsning af eksponeringens varighed og omfang gennem arbejdsplaner.

Casestudie: begrænsning af støj fra pneumatisk presse

Der blev registreret høj, kraftig støj, som stammede fra afblæsningen af luft fra en pneumatisk presse og fra værktøjet, når overparten ramte underparten. Ved at montere en lyd-dæmper og lede afblæsningsluften gennem en porøs polyethylenkappe blev støjen fra luftafblæsningen reduceret. Slagstøjen blev begrænset ved at beklæde værktøjets overflader med en 8 mm tyk urethanelastomer. Resultatet var en samlet reduktion af støjniveauet på 9 dB uden signifikant effekt på pressens generelle effektivitet⁽⁵⁾.

Arbejdstagernes sundhed beskyttes ikke kun i de direktiver, hvori der stilles krav om foranstaltninger på arbejdspladsen. Kravene i »maskindirektivet«⁽⁶⁾ og »direktivet for maskiner til udendørs brug«⁽⁷⁾ om, at fabrikanterne skal give oplysninger om maskinernes støjemission og i nogle tilfælde begrænse emissionen, bør også bidrage til at begrænse arbejdstagernes risici.

Disse direktiver gør det også klart, at forebyggelse gennem maskinernes konstruktion er af afgørende betydning ved begrænsningen af støj på arbejdspladsen. »Maskinen skal være konstrueret og fremstillet således, at risici som følge af luftbåret støjemission mindskes til det lavest mulige niveau, der med rimelighed kan forventes på baggrund af den tekniske udvikling og de eksisterende midler til støjdæmpning, bl.a. ved støjekilden«⁽⁸⁾.

Standarder spiller en væsentlig rolle med hensyn til at forebygge eksponeringen for støj på arbejdspladsen. Støjdirektivet fra 2003 henviser til ISO 1999:1990 med henblik på vurderingen af arbejdstagernes eksponering, og mange standarder, der er udarbejdet af de tekniske udvalg under Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), indeholder bestemmelser om støj, som støtter de væsentlige sikkerheds- og sundhedskrav vedrørende støj i maskindirektivet.

Støj i underholdningsbranchen

Med henblik på at udarbejde foranstaltninger til gennemførelsen af støjdirektivet fra 2003 i musik- og underholdningsbrancherne har medlemsstaterne en overgangsperiode på yderligere to år til at efterkomme dette direktiv. Den vigtigste udfordring er, at arbejdet ofte har til formål at skabe lyd, og at de klassiske støjbekyttelsesbegreber ikke kan anvendes. Der hersker imidlertid ingen tvivl om, at mange arbejdstagere i deres daglige arbejde udsættes for lydtrykniveauer, som kan forårsage høreskader.

Der findes ingen umiddelbar løsning på, hvordan man kan undgå en midlertidig eksponering for høje lyde og samtidig sikre de bedste kunstneriske udtryksmuligheder. Kun ved at kombinere de forskellige foranstaltninger til lydreduktion kan der findes en praktisk løsning. Agenturets rapport indeholder en række casestudier vedrørende denne branche med forskellige metoder til at beskytte arbejdstagernes hørelse.

Begrænsning af risici ved støj på arbejdspladsen

Hele rapporten er tilgængelig på engelsk på agenturets websted (<http://osha.eu.int/publications/reports/>) og kan downloades gratis. I den nationale lovgivning kan der stilles strengere krav, så rådfør Dem med de relevante håndhævende myndigheder. Der kan være andre relevante direktiver, som ikke er nævnt i denne korte oversigt.

Relevante direktiver

- ☑ Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet
- ☑ Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værne-midler under arbejdet
- ☑ Rådets direktiv 89/656/EØF af 30. november 1989 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes brug af personlige værne-midler under arbejdet
- ☑ Rådets direktiv 92/85/EØF af 19. oktober 1992 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af sikkerheden og sundheden under arbejdet for arbejdstagere, som er gravide, som lige har født, eller som ammer
- ☑ Rådets direktiv 94/33/EF af 22. juni 1994 om beskyttelse af unge på arbejdspladsen
- ☑ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/37/EF af 22. juni 1998 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om maskiner
- ☑ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/14/EF af 8. maj 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om støjemission i miljøet fra maskiner til udendørs brug
- ☑ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/10/EF af 6. februar 2003 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (støj), som erstatter Rådets direktiv 86/188/EØF af 12. maj 1986 om beskyttelse af arbejdstagere mod risici ved at være udsat for støj under arbejdet.

Yderligere oplysninger

Dette faktablad er udarbejdet som et led i den europæiske arbejdsmiljøuge i 2005. Der findes flere faktablade og oplysninger om støj på <http://ew2005.osha.eu.int/> EU's arbejdsmiljølovgivning er tilgængelig på <http://europa.eu.int/eur-lex/>

⁽⁶⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/37/EF af 22. juni 1998 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om maskiner.

⁽⁷⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/14/EF af 8. maj 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om støjemission i miljøet fra maskiner til udendørs brug.

⁽⁸⁾ Væsentlige sikkerheds- og sundhedskrav i maskindirektivet, bilag I, punkt 1.5.8.

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur
Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao
Tlf. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83
E-post: information@osha.eu.int

© Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur. Eftertryk tilladt med kildeangivelse. Printed in Belgium, 2005

